

ทำความเข้าใจกับ

Blockchain และเตรียมรับมือ FINTECH

วิษณุศุภร์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ

สำนักสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา

แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำหรับ บทความในตอนนี้ ผมจะกล่าวถึงเรื่องที่กำลังเป็นกระแสในแวดวงการเงินการธนาคาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ว่าเป็นธุรกรรมที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์จริงๆ ไม่มีเอกสารที่เป็นกระดาษเข้ามาเกี่ยวข้องแทบจะโดยสิ้นเชิง ทั้งในส่วนของขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบธุรกรรม ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องดำเนินการธุรกรรมดังกล่าวบนพื้นฐานของการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ทั้งในด้านเทคนิควิธีการ แนวคิด รวมถึงกระบวนการปฏิบัติที่เหมาะสม มีความปลอดภัยน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ในทุกๆ ขั้นตอนทุกๆ กระบวนการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลไกเบื้องหลังที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือโดยสมบูรณ์ปราศจากการใช้เอกสารกระดาษ (Paperless) ซึ่งที่กล่าวมานี้ผมกำลังหมายถึง FINTECH หรือเทคโนโลยีทางการเงินนั่นเอง

ในช่วง 2-3 ปีนี้ หลายท่านคงเริ่มคุ้นเคยกับคำๆ นี้มาบ้างว่ากันตามเนื้อผ้าแล้ว FINTECH นั้น เป็นแนวคิดในการพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินให้มีความสะดวก ทันสมัย ถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือ โดยต้องโปร่งใส และตรวจสอบได้ เราจะสังเกตเห็นได้จากมาตรการต่างๆ ในแวดวงด้านการเงินการธนาคารทั้งใน และต่างประเทศ ของภาครัฐ และเอกชน ในช่วงที่ผ่านมาที่มีความเข้มข้น และรัดกุม ทั้งนี้ ก็เพื่อป้องกันปัญหาการก่ออาชญากรรมทางการเงิน การฟอกเงิน ทุจริตฉ้อโกงหมาย การ

สนับสนุนเครือข่ายของผู้กระทำผิดกฎหมาย กลุ่มผู้มีอิทธิพล ฯลฯ ซึ่งเหล่านี้ถือเป็นนโยบายสำคัญที่หลายประเทศทั่วโลกดำเนินการร่วมกันเพื่อที่จะตรวจสอบและเฝ้าระวังการทำธุรกรรมที่เข้าข่ายการกระทำผิดดังกล่าว

อย่างที่เราทราบกันว่าผู้ให้บริการในการทำธุรกรรมทางการเงินนั้นก็คือ ธนาคาร สถาบันการเงินต่างๆ โดยรูปแบบหรือกลไกที่ใช้กำกับให้การให้บริการก็เป็นในลักษณะรวมศูนย์ (Centralized) โดยมีธนาคาร หรือสถาบันการเงินเป็นศูนย์กลางในฐานะของผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ใช้บริการนั้นจะต้องให้ความไว้วางใจ และเชื่อถือผู้ให้บริการ โดยผู้ให้บริการจะจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ของการทำธุรกรรมทั้งหมดไว้ และผู้ใช้บริการจะถือเพียงสมุดบัญชีหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสำหรับยืนยันตัวตน รหัสอ้างอิง มีการเชื่อมโยงข้อมูลการเงิน และรายละเอียดการทำธุรกรรม ซึ่งหากผู้ให้บริการต้องการทราบหรือขอรายละเอียดในการทำธุรกรรม และข้อมูลทางการเงิน จะต้องนำสมุดบัญชีดังกล่าวมาปรับปรุงข้อมูลกับทางธนาคารหรือสถาบันการเงินอยู่อย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางต่างๆ ตามที่ผู้ให้บริการจะอำนวยความสะดวกให้ โดยในปัจจุบันหลายๆ ท่านก็ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาทำธุรกรรมผ่าน Mobile Application ที่ทางธนาคาร หรือสถาบันการเงินพัฒนาขึ้น ซึ่งประเด็นที่ผู้ใช้บริการให้ความสนใจนอกเหนือจากความสะดวกรวดเร็ว และทันสมัยแล้ว ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกใช้บริการต่างๆ แม้กระทั่งธนาคาร และสถาบันการเงินเองก็ใช้เป็นหัวข้อหลักในการพัฒนา

บริการ นั่นก็คือเรื่องของ “ค่าธรรมเนียม” ในการทำธุรกรรมนั่นเอง

ด้วยภาระที่ค่อนข้างหนักในการลงทุนเพื่อพัฒนาบริการของธนาคาร และสถาบันการเงินให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การแบกรับค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม ที่แปรเปลี่ยนมาเป็นการคิดค่าธรรมเนียมผู้ใช้บริการ ประกอบกับมีประเด็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการธุรกรรมทางการเงินเกิดขึ้นหลายต่อหลายครั้ง ส่งผลให้เกิดแนวคิดที่ว่าการทำธุรกรรมแบบรวมศูนย์นั้นอาจจะไม่ใช่คำตอบที่เหมาะสม จึงมีการคิดรูปแบบการทำธุรกรรมแบบกระจาย (Distributed) ขึ้น ซึ่งหมายความว่าจะไม่อาศัยผู้ให้บริการที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง และจัดเก็บข้อมูลการทำธุรกรรมทั้งหมดไว้ แต่จะเป็นการพัฒนาโลกการสร้างความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ทำธุรกรรม และผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนในลักษณะของผู้ร่วมรับรู้ และยืนยันว่ามีการทำธุรกรรมนั้นๆ เกิดขึ้นจริง เสมือนว่าการทำธุรกรรมดังกล่าวเปิดเผยให้สาธารณะได้รับทราบ จากแนวคิดดังกล่าวถูกพัฒนาจนเกิดเป็นเทคโนโลยีในชื่อ “Blockchain” หมายถึง Block หรือ Node ที่เชื่อมต่อกันเป็นห่วงโซ่ ซึ่งเทคโนโลยี Blockchain นั้น เริ่มเป็นที่รู้จักพร้อมกับ “Bitcoin” ที่เป็นสกุลเงินดิจิทัล ในชื่อ “Bitcoin Blockchain” และถือเป็น FINTECH ประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยม เป็นต้นแบบของ FINTECH อื่นๆ เทคโนโลยีในปัจจุบัน

Bitcoin (BTC) นั้น เป็นสกุลเงินดิจิทัลที่เกิดจากการที่ค่าเงินสกุลต่างๆ ในตลาดเงินมีความผันผวนค่อนข้างมาก แต่สิ่งที่ใช้อ้างอิง

มูลค่าของเงินอย่างทองคำมีความผันผวนต่ำ ในมุมมองของโลกดิจิทัล จึงมีการคิดค้นสกุลเงินหรืออาจเปรียบได้ว่าเป็นตัวเทียบมูลค่าเงินดิจิทัลที่ไม่ได้ขึ้นกับสกุลเงินใดสกุลหนึ่ง แม้แต่ทองคำหรือน้ำมัน มีลักษณะคล้ายคลึงกับหุ้นหรือทรัพย์สิน เป็นอิสระปราศจากอัตราเงินเฟ้อ ซึ่ง Bitcoin ถูกคิดค้นขึ้นโดยผู้ใช้นามปากกาว่า Satoshi Nakamoto ยังไม่เป็นที่ยืนยันแน่ชัดว่าตัวจริงของเค้าคือใคร Satoshi Nakamoto ได้ออก White Paper เกี่ยวกับ Bitcoin ในปี 2008 มีการพัฒนา Bitcoin software protocol และปล่อยให้เป็น Open-source ในปี 2009 จนถึงปัจจุบัน Bitcoin มีบทบาทเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนผ่านระบบดิจิทัล ถูกออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถทำธุรกรรมทางการเงินที่มีมูลค่าเป็นสกุล Bitcoin ผ่าน internet โดยไม่จำเป็นต้องมีบัตรเครดิตหรือแม้กระทั่งบัญชีธนาคาร มีการเข้ารหัสชั้นสูงที่มาพร้อมมาตรการความปลอดภัยอื่นๆ ทำงานภายใต้เครือข่ายแบบ Peer-to-Peer (P2P) หรือระหว่างผู้ทำธุรกรรมโดยตรง ซึ่งหมายความว่าไม่มีสถาบันการเงินหรือองค์กรใดไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ที่จะสามารถมีอำนาจควบคุมหรือนำเอา Bitcoin ออกไปจากระบบได้ และธุรกรรมของ Bitcoin นั้นเป็นสาธารณะสามารถตรวจสอบได้ ถูกจะจัดเก็บไว้ในระบบที่เรียกว่า Blockchain